

Erdélyi Híradó

Kedden, $\frac{2}{8}$ (Februárus' 8-dikán) 1831

Északán. Eggy. Stát.—Nagybritannia—Frantziország—Austria—Muszkaország
Lengyelország—Magyarország—Mértéktár, II-dik Köt. 81--96 lap.

ÉSZAKÁN. EGGY. STÁT.

Az ezen Státusok' belső-szélső magános státusaiban Fejérekkel vegyesen lakó, külön tartományokba, egygység-nél-fogva szorított vagy telepített s telepítendő Vadok' efféle metoikesiájoknak igásságos és a' philantropiával nem ellenkező, a' civilizálódással is megegyező voltát, Jackson Gen. és Praeses védelmezvén javallatja közben a' Köztársaság' Törvényszerezőinél, a' Népkövetek' Házában, így rekészti beszédét: "Az emberiség ama' nagy és mindennelköz haszonérdekléseire vetvén egy szélesen általlató tekintetet, nem fekszik abban (az Indianusok' concentralásában) semmi, a' mit sajnálni lehetne. A' Philantropia nem kívánhatja, ezt a' feszesföldet (continens) azon fekvésben látni, melyben azt a' mi' atyáink találták. Melyik józan, derék ember adná az elsőséget egy erdővel beterített, és egykét ezer vademberrel keresztül-kosúl beszórt tartománynak, a' mi' nagy Köztársaságunk felett, mely falukkal, városokkal és virágzó mezőföldekkel bevetett, a' mivészségnek minden találmánnyaival, a' mesterség' minden munkáival felékesített, 12 milliónál több szerentsés emberrel fedett Paraditsom, tele, a' szabadság', pallérozódás' és hitvallás' minden jótéménnyel?"

Másik, örök emlékezetre méltó tzi-
kelj az Elölülő' Izenetében, mely az ő' nemes lelkét meztelen adja-elő, ez: "Azon tárgyak között, melyek leginkább érdemlik-meg a' Congresse' értekezéseit, nem mellőzhetem-el a' konstituzionak azt a' részét, mely a' Praeses' és Vice-Praeses' választását rendeli-el. Ollyan meghatározás, mely a' népnek nem teszi bizonyossá első Tiszviselője egyenes választását, sőt inkább oda hajlandó, hogy akarattját semmivé tegye, nekem annyira megegyezhetetlennek láttzik Intézeteink' mindennel-köz lelkével, hogy magamat lekötelezettnek érzem, az efféle változtatást Uraságtok' értekezésére ajánlani. A' legértőbb megfontolás erőssít engem meg annak hivesében, hogy a' mi' bazánk' legjobb haszonédeklései, minél-hamarább eshető elfogadását egy ollyan planumnak, kívánják. Egy meghatározásban, mely azt gyakran, a' Képviselők' háza' egyetlenny tagjának hatalmába adja, hogy egy ollyan nagy és pompás character' választását meghatározza, igasságtalanság fekszik a' nép ellen, azon férfiakat, kik ezen módon hatalomhoz jutnak, kétségbe vezet, és hiedelmetlenséget terjeszt-el a' Képviselők' Kar eránt. — Mint-hogy a' confederatio, az ő' nagy kiterjedésénél, a' helybeli haszonédeklés-

től vezetett felekezeteknek nyitva áll, melyből a Praesességre candidáltak száma megszorodik; tehát, a constitutio mostani állapotjánál, a választás elhatározása, csak-nem mindég a Képviselők Házára szorúl. Az ehhez kapcsolódtott következtetések, sokkal fenyegetőbbeknek láttanak nekem a béke és az Unio' Egészségének, mint minden, a mi a confederatio' tsupa legislativa munkásságából eredhet. — Fő végtárgya volt az Unio' felállítójának, az országlás' törvényszerzési és végrehajtási munkásságát annyira külön valva tartani, a meonyiretsak lehet. Ezen végtárgy' bizonyosságtételére, semmi-sem szükségesebb annál, hogy az első a' magános haszonérdeklés' kísérteteitől megmenekedhessen: következőleg; az utolsónak a' patronatusát úgy vezetni, hogy neki lehetetlen legyen olyan kísérteteket szolgáltatnia. A' tapasztalás eléggé megbizonyította, hogy minden efféle elő-vigyázat, hetses védője a' szabadságnak. Ezen okból ajánlék én, a' constitutionnak egy tóldalékjával (amendment) együtt, mely által a' Praesessé választásban minden közmunkásság eltávoloztatódna, némely megszorításokat ezen Tisztviselő' újra-választhatására, és a' szolgálat-időre-nézve, átaljában.

Megújítom ezt a' ajánlást, meggyőződve, hogy annak elfogadása az ellennyomólékot erősíteni fogja, mely által a' constitutio az országlás' mindegyik Departementje' függetlenségét bizonyossá tenni, és minden hivatalok' jó és részrenehajló kormányozását elő-mozdítani akarta. Az a' Tisztviselő, a' ki leghajlandóbb fogna lenni, a' konstitutio' azon végtárgyára dolgozni, a' Praeses. Hogy már ez a' hivatal, a' mennyire lehet, minden nem-odaváló behatástól szabad legyen, és hozzá a' legfelső hivatal' nyilvános számadása, mellyet egy szabad nép

adhat, annál - közelébb tétessen, 's ötlet eszméltesse, hogy semmi más útba, a' constitutio' szoros lineáján kívül, ne térjen; hogy végre, ezen függetlenség' zálogai oly' erőssékké tétessenek; mint a' hatalom' természete és az azzal bírónak erőtlensége kívánja, — nem unom-el a' Ti' figyelmezteteket sürgetőleg oda vezetni, minő végtárgyhoz illő volna a' Constitutionnak egy amendemenjét elfogadni, mely azt nyilatkoztatná-ki, hogy az Elölülő' egyszeri Hivatal' folytatása után ne legyen többé választható.

NAGYBRITANNIA

A' Courier, a' muszka Manifestumról a' Lengyelek ellen, ilyen ítélettel van: "Kevés ember van Angliában, a' ki ezt a' szembetűnő eredetirást fajdalmas behatás nélkül olvassa. Némelyekben ez az érzés valami szent borzadással vegyül, ha az Isten' szent nevét hívják segedel-mül a' muszka fegyver mellett; és láttják, hogy a' Lengyelekkel úgy báznak, mint a' mely nép saját törvényes Fejedelme ellen fellázadt, a' ki tehát saját hatalma' fenntartására és a' felzendülők' megbüntetésére bizakodik a' Mindenhatóban. Nem vagyunk mi a' rebellio' felekezetéből, nem a' békételenek huszítóji valami Fejedelem ellen, nem akarjuk mi a' revoluzió's törekedéseket biztatni, se a' felszöllítani idegen népségeket, kik rab-szolgaságban nyögnek, az őrajtok Ural-kodó ellen fellázasztani. Minden lehetséges szeretet mellett is a' szabadság eránt és egy igasságos gyűlölség mellett a' hódoltatás' vak principiuma ellen, mely még a' civilizált világ' egy részében uralkodik, még is csak igen nagy tekintettel viseltetünk mi a' tsendességhez 's nagy rémuléssel vagyunk a' szenvedéshez, mely a' revoluzióval szokott járni míg abból valami haszon származhat, mint-sem hogy mi egy népmozgáson örvendenénk, — a-

karból legyen bár annak a helye. De ha egy derék vitéz nép' viaskodását láttuk, hogy magát idegen urától függetlenné tegye, kinek a' kezébe azt olyan kötés által szolgáltaták, mellyet mások, neki szintúgy idegen Souverain-ek írták alá, és ha osztán ezt az uralkodót halljuk segítségül hívni az Istent, azon rebellis nép' leverésére: nem tartóztathattuk-meg magunkat, fajdalmunk kinyilatkoztatásában. Lehet a' muszka Tsászár, folytatja beszédét a' Courier, mint Monárcha, kegyes — és mi hisszük is hogy az — és mint ember, jóltévő; sőt határtalan Souverainben, megvilágosodott és liberalis — és mi hisszük is hogy az; — de, hogy követelheti igazában és nyilván Istentől, hogy ő neki segedelemül legyen egy olyan nép ellen, melyhez neki semmi egyéb jussa — az erőszaknál; hogy tarthat ő ára számot, hogy egy afféle segítséget megnyer? Nem könnyen hall egy határtalan thronust bíró azoknak a' szájából, a' kik ő-körülte forgnak olyan igasságokat, mellyek az előitéleten a' győzdelmet az okosságnak engedik, és az olyan Fejedelem szív-éreményét nem igen hatják-meg a' benyomások, mellyek a' függetlenségnek kedvezők. Talán a' Ministerek és Udvariak által elámíttatva, lehetetlen Miklósnak a' lengyel revolutióban látni a' jussokértviaskodást, mellyektől ezen ország' népét igasságtalanul fosztották-meg. Csak alattvalók' rebellioját látja ő abban, kik vakmerők hadi állapotba helyheztenni magukat a' törvényes hatalom és isteni jus ellen, és nem elégedvén-meg az eszközökkel, mellyeket a' születés az ő' rendelkezésére hagyott, hívja a' Mindenható' bosszúállását ide-le több millió emberekre, kik nemzeti függetlenségüket követelik. Lehetetlen előre megmondani, mi fog lenni kimenetele ezen függetlenségnek. A' hihetőség, minden esetre a' Lengye-

lek ellen láttuk hajlani. Azomban, jöhetnek esetek, mellyek a' komponát az ő' kedvezésekre nyomják-le. Fordúlhat elő Finnlandban egy gond-oszlatás (diversio), vagy Frantziaország' részéről a' részvételnek kimutatása, mely talán közbenjárásra vezetne; vagy más két szomszéd Hatalom meggyőződne a' felől, hogy az ő' bátorságjok, a' Muszkaország' mindig nevedő hatalma ellen, jobb kezeség alatt volna Lengyelország' függetlensége által. Burkusországra, nem tartunk ugyan számot, de még a' másikat sem tartjuk hihetőnek: azomban, mindenik lehetséges volna; és ezt a' lehetőséget már csak feltehetni is, öröm. Mostantól-fogva tavaszig, minden lehetséges egybekötetések állhatnak még elő. Kitéttük ezekből, hogy az áng. Courier a' ministerium' organuma.

* O'Connel mindent tövelhegygel akar felforgatni Irlandban, nem boldogul az Unio' össze-ronthatásával, mely mindenkinek nyje szerént áll-fenn, valaki a' két országban valamit bír: hanem, az aristocrazia' mostani megrokkadását végzetlenül segíti-elő. 1794-ben, hasonló, de nem éppen oly' nyomos veszedelemben forgottak. Akkor, a' frantzia revolutzio' kitsapongása által megrettent közép-rang, a' Pitt' karjai közé vetette magát, a' ki őket a' maga' módja szerént mentette-ki, földhöz-vertén őket az adó által s'kényszerítette hadat fojtatni. Most, tudja a' középklassis mit akar; tudja mire mehet, hogy akarattjának erőt szerezzen végrehajtására. Reformálást akar az; meghatározta magát annak végbevitelére; hanem, semmi adót; adó nélkül pedig, semmi belső tsendesség: végre, külső háborút, nem akarnak. Az, a' mit akarnak és mindenfelől óhajtják, — reformálás. Ezen megmérhetetlen engedés nélkül senkinek nints bátorsága, a' ki valamit bír: a' kesz-

tyű oda van vetve (a' provocatio mege-
sett). Nem sokára fé elem nélkül nyitják-
fel szájakat, mert 40,000 magánost ki-
vén, 18 millió szózaté a' visszhang.
Várva-várják a' Ministerium' javallattját
a' Parlament' kinyitásakor. A' Kabinét
meghasonlott: Althorp Lord, Sir James
Graham (Grém*) és Brougham Lord tel-
jes reformálást; a' többi, Grey Lord ve-
zérleése alatt, csak módosítást akarnak a'
Választásnál. Nagy dolgot kell várni Ang-
liából valamint Frantziaországból; a' többi
is mind ezektől függ. Befellegzett, kész
az egen a' villám; és, éppen mikor meg
kellene fejteni a' problémát, meghason-
lik a' Ministerium. Anglia, ugyanazon
punctumon láttzik állani, mint Frantzia-
ország állott 1787-ben: 200 esztendő' el-
förgása után hívták itt össze a' Gen. Stá-
tusok a t. Ennek a' szónak mássa lett most
a' Reform, Angliában. Ha ez is azt húz-
za maga után, a' mit ama' húzott Páris-
ban; úgy Angliában revolutio lenne. Az
új Europa' szekere, fut, megállíthatat-
atlanul; a' ki a' bakba állhat, igazgat-
hatja azt onnan: de ha hátul a' kerék-
be akar tsimpajkózni, hogy megtarisa,
elragadtatik ez; — fronte capillata etc.

FRANTZIAORSZÁG

Az alsó Kamara' némely tagjainak be-
szédeit, ezeknek is csak nevezetesebb ré-
szeit adjuk elő, a' jan. 15-dikei ülésből.
— A' júliusi revolutio, valamint az attól
mindjárt a' kezdetén kívánták, követke-
zéseket szült, gyümölsöket termelt a'
frantzia birtokokon, kívül. Az adta Eu-
ropának a' mozgást, melynek a' nemze-
tek készek magokat alá-vetni; a' húzta
maga után Belgium' és Lengyelország' nos-
tani állapotját. Ebben fekszik valósággal

* Az író' 2 esztendei tanítványa 1792 és 93-
ban, circa 55 esztendő; az utolsó coetaneussa,
ugyanott. — Brown és Henneft Prof. alatt, cir-
ca 60 esztendő.

egy, mégpedig számba-vehető változás.
Nem lehetett kételkedni, hogy Frantzia-
ország ilyen módon nem soká által-
ellenben fog állani, a' felindult vagy meg-
újított Európával. Frantziaország olyan
fekvésben van, hogy principiumát meg-
kell néki vallania, s egyszersmind más
nemzeteket nem forgatni-fel. Frantziaor-
szágnak, mely a' maga' példáját követni
láta, hívnek kellett ahhoz maradi, a'
mit elkövetett, és, sem magaviseletéről,
sem példájáról lemondani; nem volt ne-
ki szabad egyszersmind meg hagyni ma-
gat fogatni a' revolutios dämöntől, mely
abba ezelőtt 55 esztendővel belé-bújt. E'
szerént, a' frantzia országlószék a' júli-
usi revolutio-ólta, két systema között ál-
lott: principiuma' fenn tartása, jól el-
rendelt úton, konstitútzios behatások, sza-
badtsága' játékanak; vagy pedig a' revolu-
tios propaganda' systemájának, a' be-
tsület-szeretet' és hódoltatás' ösvényé-
nek munkássága által. Ezen két systema
közzül elmúlhatatlanul az első kellett az
első Ministeriumnak választania, és az ő'
megkezdett ösvényét követték az ő'
Következőik. Valami bevett principiumot a'
más nyakába erővel tolni, soha-se volt,
nem is lessz foganatos. Példák a' XIV-
dik Lajos' monarchiaja, a' frantzia nagy
revolutio, a' frantzia Tsászárság: minde-
nik megtámotta a' nemzetek' szabadtsá-
gát. A' belé nemavatkozásnak sints meg-
kötő értelme, ezeképpen fel lehet azt for-
gatni — diplomatikai alkudozások által,
össze-esküvés által, Congresssek és titkos
társaságok által. Én (Guizot) magam' ré-
széről, csak annyira tisztelem a' titkos Tá-
rsaságok' kiküldötteit mint a' szent szövetsé-
séget. Soha-se' hiszem hogy erőszak és
hódoltatás, akarki mozdittsa azt elő, va-
laha hasznára legyen a' szabadtságnak. A'
Frantziaországban megfészkelts szabadtság'
példája, a' konstitútzios monarchianak jó-

rendü felkészítése, mely a' nemzeti felkelés' kötetkezése, meglehet, a' legfogatosabb elterjesztése lessz a' szabadságnak. A' mi' szabadságunk' megtekintése, jobban és szerentsébben hat-be a' világra, mint-sem zenebonás és felfordító mozdulások. Nem jutnak-é eszünkbe az elmúltak? Nem jut-é eszünkbe, nem tsak a' Fejedelmek', hanem minden népek' össze-állása ellenünk? Kimondom, a' mit hiszek. Frantziaország, a' jövődő ítélmeg bennünket. Vajha a' népek a' frantzia szabadságot, tsak virtusaiból és jótéteményeiből tanúlaák-meg; vajha Frantziaországban nem a' revolúziót, hanem a' szabadságot látnák uralkodni: valamint mi benn mindennek tsak a' szabadságot ajánljuk és senkit nem akarunk fenyegetni. Ez a' systema, valóban többet ér, mintsem a' békéltelenség' és felfordulás' Prédikátoraié, kik midőn mindeneket elíjjesztenek; tsalhatatlanul veszedelmet és zavart hoznának ismét be hazánk' kebelébe.

Guizot Urat követte a' beszédszékben Mauguin Úr. Ha, úgymond, júl. napjában Frantziaország mint egyetlen-egy ember felállott, ha az egynehány óra alatt 15 esztendei despotismust levért; ez, kélttségkívül onnan lett, mivel' azt egy tüzes indulat izgatta, és egy meggyökerezett bosszút forralt gyomrában. Minn feküdt ez a' bosszú? Nem törődöm a' ki mondásán, és úgy gondolom semmi-felől nem találok ellenmondót: — Búval emelte az idegenektől rá-nyomott ígát; emlékezett az 1814-diki megaláztatásra; reszketve rebegett haragjában a' szent szövetség' nevéen. Meg ne tsalatkozzatok ezt hallván! A' ditsósség' régi emlékezete, az ő' még meg nem bosszúlt megaláztatása, — volt az a' két érzemény, mellyek a' júliusi napokban legtöbbet tettek. Frantziaországnak ismét el kellene foglalnia a' maga' rangját a' Hatalmak, erejét és méltóságát a' nemzetek között; ezt, akarná a' nemzet. Ministerek! kik ára hívatattatok, — ezen nemes és patriotai küldette-
téseknek megfeleljetek, — feleljetek, hogy viseltétek magatokat? (Ezenben, hangsabb húrra emelvén szavát, a' ministeri padhoz fordúl) Hogy feleltetek — meg a' betsület és erő' ezen követeléseinek, az elgyengített katonai betsület' elégtételének, mellyeket Frantziaország kívánt. Első diplomatikai tettek voltak az 1814- és 1815-diki Kötések. — Több szemrehányások után, berekeszti mostani beszédét, mondván: "Ha Frantziaország megváltozott, Európa is módosítást szenvedett (vagy talan nyert). Európát nem híjjaba' pusztította 25 esztendei háborgós esztendő. A' háború, bár igen gyakran valódi tsapás; még is jó-tétel az, néha. Vegyítette az a' népségeket. Most van az, hogy a' népek egymást esmerik és betsülik; és, ha Európa ellenünk feltámodott; az az oka, mivel' mi ezen principumokat elfelejtettük. Hogy ellenünk propagandát organizáljanak; szabadságot ígértek a' Királyok saját népeinek. Így ígért a' neapolji Király Constitutziót, melyben (ezek saját szavai) a' Nép Souverain lenne. Az Európa' többi nagy Státusai constitutziókat ígértek. Adassatok előtökbe azon időbeli eredetírásokat; meg fogjátok látni, hogy akkor mindenütt tsak a' szabadság' nevében szólították-fel a' Fejedelem-népeket. De a' monarchiai principium a' népek' könnyen-hívóségével, tudatlanságával, megsalódtak azok; bátorságjoknak vették-hasznát, 's kovátsolták az ő' lántzaikat. Frantziaország, eltördelte a' magáét; vissza küldötte a' szent Szövetségnek vassallusait, Bízossait, a' miből semmit nem akart többé.

* Geslin Urat, a' Berry Hertzezné Komornyikját, a' decemberi történetek' alkalmával a' Kamarában felolvasott Le-

vél' szerzőjét, jan. 17-dikén este, hosszú nyomozás után, feltalálták és megfogták. — Nimesben ismét számbavehető lázadás volt, jan. 11-dikén.

* A' National azt erőssíti, hogy levelek szerént, mellyek Lissabonból jan. 17-dikén reggel indultak és 31-dikén megérkeztek, D. Miguel egynehány nap-olta, mérges rángatózásokban és hányásban szenvedett; mellyek méreg-italra mutatnak. Az áng. Kozsul Mackenzie elment Lissabonból, és utazik Spanyol- és Frantziaországban által, Londonba.

Páris, jan. 17. — A' Népkövetek' Kamarájának utolsó ülése, a' Lamarque Gen. és Mauguin Urak' beszéde most a' tárgya minden Szálak' mulattságának. Világosabb most mint valaha, hogy, van egy hatalmas felekezet, mely a' frantzia országlozséket háborúra készíti. Nem akarja ezt a' Ministerium; a' Király, egyet-ért a' Ministeriummal; de a' Lafayette felekezete, az az egy pillantatra a' munkalodásból kirekesztett populáris párt, háborúra készíti. Alkalmasint el lehet mondani, hogy az valami sympathiát talál a' nemzet' ifjú és hadszomjúzó-része között. 1814-ben elfaradtak a' háborúban és ütközetekben: most a' 15 békés esztendőök mint-egy megunatkozottak egy generációt (embernyomot), mely tsendes időkben nem talál módot feleslegi hetsületkeresése' kielégítésére. Lamarque Gen. minden Ifjak' képezet-tehetségére szállott, midőn a' tsászári birodalom' ditsőségét felhozta, és a' nemzet' segédelmét Lengyel- és Belgaország' részére felszóllította. De azomban, nem hisszük hogy a' populáris felekezet feljül fordulhatna: mert ahhoz más Kamara kívántatna. Ez az oka, hogy a' popularis párt teljes erejéből dolgozik a' mostani Kamara' felbomlásán. A' Ministeriumnak, nintsen abban többsége; 's e' szerént nagyon bajlana annak felbomlására, 's az új választás sze-

rentsége megpróbálására: de a' Király érezvén a' veszedelmet, magát egy tüzes gyűlésnek kitenni, mely annak közbenjárása által, az általa elkezdett békés és engesztelő munkát elronthatná. Sebastiani Gen. is a' mérséklettek pártján és a' Király véleményén van.

AUSTRIA

Béts, jan. 17. — A' frantzia Követ Maison Marsal, magánál fogja látni holnap' a' diplomaticus Kart és a' főbb Nemességet. — A' jövendő magyar Királyné' Udvari Státusa ki van már nevezve: Odeschalchi Hertzeg lesz a' Fő-Udvarmester; Fürstenberg Hertzegné a' Fő-Udvarmesterné. Mihelyt a' közelvaló atyafiság miatt a' Menyasszony a' Királyhoz, a' megkívántató dispensatio az újjonnan választott Pápától megérkezik, a' Biztosok el fognak utazni a' fges. Menyasszony által-vételére.

MUSZKAORSZÁG

Azbar többé felni nem lehet tőle, hogy a' Cholera ide Pétervárra behasson, mindazáltal előrevigyázatból 10 új Kórházak állítottak a' fő városban 780 betegek. — Moskauban jan. 1-ső napján az Ispotályokban öszveséggel tsak 87 Cholera-betegek feküdtek, kik közzül mint-egy 40--50-nek meggyógyulásához, reméység vagy. — Odessában újjra feléledt a' már szinte elmúlt nyavaja, és 16-an Choleraiban meghóltak; Chersonban és Krimben most is pusztít ugyanazon dögn-yavaja.

LENGYELORSZÁG

A' lengyel határról, jan. 15. — A' Wylezinski Obristlieutenant' elfogdatása Péterváron nem volt olyan kedvező, mint az ő' vissza jövetelénél a' Tsászár' hajlandóságáról elterjedt hír. Sőt inkább igazában intette és felidézte őtet a' Tsászár, hogy hazafijainál azon dolgozzon, hogy ezek a' nekik parantsolt feltételeket,

mellyek alatt kegyelmet reménylhetnének, szívéljék, és tartóztatnák magokat minden további ellen-mondásoktól. — Minden ezen végre elkövetett lépéseknek, még is főganatlanoknak kellett maradni azon enthusiasmus mellett, mely a' Lengyeleket elfoglalta, és egy irtóztató sors várja az országot, ha egy felsőbb sors nem menti azt ki a' feneketlen méjjségből, melybe az magát zuhantani fenyegeti. A' lakosok közép és legalacsonyabb része, legjobban elragadtattak, készek lévén mindent mindenért mérészleni. A' fő-nemesiséget elnyomta a' kedvetlenség, melyből ezek között meghasonlás származott, kik közzül sokan feltétel nélkül megadják magokat; mások, alkudozni akarnak; de mások, a' köz-mozgáshoz erőssen ragaszkodnak, és az ő' tekintetjek, gazdagságjok és felsőbb kimivelődések által, még bátorságot is szereznek. A' Dictator tehát egy labyrinthba bonyolódottnak láttja magát; melyből magát kihúzni, mesterséget tartja. Az a' környület, hogy a' nép már kezd hiedelmellen lenni eránta, igen káros következést hűz maga után; és az országgyűlés, mely jan. 17-dikére van rendelve, könnyen zivataros's a' legközelebbi jövendő elő-képe fog lenni; azaz, a' fellobbant indulatok mértéktelensége mellett, meghasonlást árúl-el az értekezésekben és Végzésekben. Ez' utólsót a' néptől-félés indítván, hihető, koránt-sem fog megfelelni az országgyűlés' tagjainak többsége' értelmének. Ugy már, azt állítják, hogy, ha a' Dictator' közlései olyanok lennének, hogy habozás nélkül, a' nyilvános háború vagy feltételtelen magamegadás között kell választani, az első mellett szózatolnának, és a' muszka Tsászárnak, mint királyi jussát Lengyelországhoz elvesztettnek, lemondanak az engedelmességet. A' nép, mely a' maga' fekvését nem egészen láttzik esmérni,

háborút kíván, mellyet ő győzdelemmel reményl kiállani, és még egy természet-jelenetben is Lengyelország' újjá-születése' jejét látja. Az utolsó északi-világ (aurora bor.), nagyon meghatotta a' varsóiakat; kik azt, kedvező előjelnek tartják a' beállandó viaskodás' jó kimenetelének.

Breslő, jan. 15. — Minden tudósítások szerint, a' muszka hadsereg jan. 24-dikéig, a' tartogatott gránátos-osztályokat magához-fogja venni; és ez által, vége az ő' össze-gyűlésének. Ezen a' napon akarnak a' hadi-fordulások (operation) két lineán, a' bialystocki úton és a' brzesz-in elkezdődni, és az élelembeli szűkiben, oly' sebessen szándékoznak előnyomulni, valamint-tsak lehet. Ugy beszéllik, hogy a' Tsászár meg akarja próbálni, Lengyeleket hívatni magához, nekik botsánatot sőt még hasznot is ígérni, s ez által hasonlást támosztani a' nemzetben, mely az ő' kénszerítettéseket igen könnyitene. — A' poseni Nagyherczegségből az Insurgensekhez ment földbirókók, tsaknem mind haza mentek honnyokba, az első felszólításra.

Jezierski Grófit minden pillantatban várják vissza Pétervárról. A' Státus-Újság jan. 12-kéről, a' következő hivatalos tudósítást közli: "Tegnap dél után 5 órakor a' Dictator egy intő jelentést veve egy összeesküvésről, mely a' jelen Igazgatásnak megbuktatására forraltatik, azaz a' hozzátétellel, hogy a' Varsóban lévő Sappeuröket a' lázzadásra valóban ösztönözik. Mindazáltal e' jelentés a' Dictator semmi erős tselekedetre nem indította. — Kevés órákkal azután Pantantyús hadnagy Dobrzanski egy másik és környűállásosabbban írott jelentést nyújtott által a' Dictatornak, ki is ekkor, hogy a' dolognak törvényes úton végére-járhasson, parantsolatot adott, hogy mind a' Vádló (Főhadnág Dobrzanski) mind a' vádol-

tattak úgymint Lelevel Úr, a' közönséges oktatásra felügyelő Ministernek helytartója, Ostrovski Úr, a' Justitz Ministeriumnak helytartó főtitoknokja és Bronikovski Úr, őrizet alá vétetessenek, az első tuduillik a' fő őrnél az utolsóbbak pedig a' Helytartói palotában. A' Dictator azt akarta, hogy a' dolgot a' helytartó Justitz Minister és a' Követek Házának két tagjai vegyék vizgálat alá; mindazáltal a' nevezett Minister azon előterjesztésére, hogy az első vizgálat a' Masoviai és Kalisi Vajdaságoknak fő-fenyítőszékét inkább illeti, a' Dictator reá bízta a' Nemzeti Főtanácsra, hogy ehézképpest az illendő rendelés adattassék ki. A' nyilvánosságának, mely az Igazgatásnak minden tetteit béjjegezni tartozik, bódolván a' Dictator, meg fogja parantsolni, hogy minden lépés a' mi e' dologban továbbat még történnék, közönségessé fog tétetni. A' Főtanácsnak azon előterjesztésére, hogy a' Vádoltak hadimenthessék magokat szabad fővel a' vádak ellen, a' Dictator egyszeriben szabadon bocsátatta őket."

A' Sappeur - Bataillonnak 12 ágyútsajkája van, mindeniken egy-egy ágyú. Ezekre a' tsajkákra nézve most parantsolat jött, hogy készen kell őket tavaszra tartani, a' Visztula vizén való általjárásnak védelmére.

K r a k k ó, jan. 13-kán. Ezekben a' napokban a' három Védhatalmasságok itt lévő Consuljainak kívánságára a' Krakói Oskolának Curátorsága megváltozott. Muszka ts. Consul Z a r z e c k i elútatott Bétsbe (a' hová már meg is érkezett). — A múlt héten jan. 7-dikén estvéli 9 órákor a' láttérnek éjszaki részében egy ritka tűnemény láttzott. Lángszínű tűz oszlopok emelkedtek az égen, mellyek későbbben szivárvány karikákká válván, és formájokat sokképpen változtatván, vér-

piros színt mutattak. Éjszaki fény volt. A' nép ezt úgy nézvéen mint előjelét valamely Országos szerentséllenségnek, seregenként tódult a' Sz. Florián kapuhoz, sirással könyörögvén a' Szent Szűz képe előtt, Lengyelországnak megszabadításáért a' mostani szorongó állapotjából.

MAGYARORSZAG

Ts. kir. Főhertzeg-asszony Mária D o r o t t y a, az Ország Nádorának Jóssef ts. k. Főhertzegnek Hitvesse, hétfőn jan. 17-dikén 2.1/2 órákor, szerentséesen egy Hertzeg-asszonyt szült, ki más nap 11.1/2 órákor délelőtt a' Sz. Kereszttségben Francisca Mária Ersébet nevet vett. A' kisednek Keresztattya Öfelsége F e r e n t z Tsászár's Király, kinek feleséges személyét ezen szent tételen viselte Estei Ferdinánd kir. Főhertzeg, Magyarország' fő hadi Kormányozója. A' Szent Keresztseget teljes pompával, és fényes egyházi szolgálattal, a' fels. Beteggyógyas fels. Hitvesének, és Anyjának jelenlétében, az egész Főhertzegi Udvar tisztelkedése mellett, a' k. kastélyban Öementiája a' Kardinalis Hg. Primás, Fő Méltóságú Rudnay Sándor Úr vitte véghez. — Mind a' fels. Anya, mind a' most született kised Főhertzeg-asszony, a' környülállásokhoz képest, kivánt jó állapotban vannak.

JELENTÉS

Egy, Hivatal nélkül szabadon élő megért tanult emberre van szükség, ki a' tudományos munkát természettel, a' dolgot halálból szereti, erköltsicharactere fedhetetlen. Tehetségéhez szabva, fizetése lessz 500 V. C. forintól 600-ig, melynek meghatározását egy hónapi munkája fogja eldönteni. — Francozott levelet elfogad az Erdélyi Híradó' Kiadója.